

Kar je bilo, nikdar ne mine, samo obliko menja ...

Prispevek k zgodovini trga Ribnica (3.del)

Grb

Ribniški grb je v ščitu poševnica z ribo. Kdaj je ta grb nastal, ni znano. Listina, ki bi nam pričala o morebitnem srednjeveškem trškem pečatu in v zvezi z njim običajno uporabljenim trškim grbom, ni ohranjena. Vajkard Valvasor v svoji Slavi med ostalimi kranjskimi grbi prikaže tudi ribniškega. Zgodovinar Božo Otorepec predvideva, da je ta grb nastal šele v Valvasorjevem času, oziroma ga je Valvasor povzel po grbu Friderika iz koroške Ribnice ob Vrbskem jezeru. Grb je krasil portal vrat nad nekdanjo občinsko stavbo, še danes ga najdemo na tem mestu.

Sejmi

Za trg so bili značilni sejmi, ki so prinašali dodatni dobiček prebivalcem. Na leto so v Ribnici pripravili štiri sejme. Prvi znani sejem v Ribnici je bil

leta 1539, z dovoljenjem cesarja Ferdinanda I. Na rednih sejmih so se poleg domačih obrtnikov in trgovcev, izdelovalcev in prodajalcev suhe robe pojavljali tudi obrtniki, ki so prišli od drugod. Prodajale so se tudi živali. Semanji dnevi so bili primerni za sklepanje raznih pogodb, med drugimi tudi predporočne, ki so se pogostokrat še isti dan potrdile pri notarju. Primer takšne pogodbe je ohranjena pogodba med zaročencema Ivanom Klunom (hiš. št. 49) in Amalijo Podboj (hiš. št. 25), ki jo hranijo v zasebnem arhivu Podbojevi. Podpisana je bila dan po ribniškemu sejmu, na prvi ponedeljek po prazniku ribniškega farnega zavetnika sv. Štefana, papeža mučenca (2. avgusta leta 1912):

»...V Ribnici šestega avgusta tisočdevetsto dvanajst. Pred menoj Francetom Burger-jem, kot z dekretom c. ok. deželne sodnije v Ljubljani z

NA FOTOGRAFIJI PODBOJEVI - CENETOVI IN NJIHOVI SORODNIKI, MED NJIMI TUDI IVAN IN AMALIJA KLUN, NA CENETOVEM DVORIŠČU OKOLI LETA 1920. FOTOGRAFIJO HRANIJO V ZASEBNI LASTI.

dne 25. julija 1912 ... postavljenim substitutom ckr. Notarja Ignacija Gruntarja v Ribnici, sklepajo meni znani: gospod Ivan Klun, trgovec in posestnik v Ribnici hiš. št. 49, ndl. Gospica Amalija Podboj v Ribnici hiš. št. 25 in njen oče Andrej Podboj, trgovec in posestnik v Ribnici št. 25, v navzočnosti podpisanih, meni osebno znanih zapisanih prič Antona Pogorelec, trgovca v Trstu in Ivana Oražem medicinca v Goriči vasi sledečo:

ŽENITNO POGODBO.

Člen I.

Amalija Podboj in Ivan Klun se hočeta poročiti. –Ta pogodba zadobi svojo pravoveljavno moč po poroki današnjih zaročencev.

Člen II.

Nevestin oče odločuje svoji hčerki doto 20.000K : dvajset tisoč kron in se zavezuje, da plača ženinu to doto do prvega avgusta tisočdevetstotrinajst s izrekom, da naj je ta listina glede plačila dote nemudoma izvršljiva v smislu Š:3. notarske postave.

Člen III.

Ženin vzema doto v svojo last, daje svoji nevesti nasprotno 20.000 K : dvajset tisoč kron in zastavlja na korist neveste z dovoljenjem vknjižbe zastavne pravice vse svoje kjer – koli ležeče nepremičnine ...

Člen IV.

Zaročenca sklepata za slučaj smrti brez otrok iz nju zakona dedinsko pogodbo, glasom katere naj pripade preživečemu polovica zapuščine umrlega kot dediču v last. Ako se bodo rodili otroci iz nju zakona in živel, podedvajo ti zapuščino umrlega, kakor določuje postava....

Člen V.

Za slučaj, da bi se bile ženinove nepremičnine prodane izvršilnim potom, dovoljuje on, da sme nevesta dvigniti svojo doto takoj med obstoječim zakonom, ker se on odpoveduje za ta slučaj mu po Š: 1227 o. d.z. in dr. pristoječemu užitki dote nji v korist. ...

Člen VI.

Stroške te pogodbe in odpravka p, namenjenega nevesti plača nevestin oče, prenosnino ženin. ... Predstojeca ženitna pogodba se odobri nadskrbstvo za ml. Amalijo Podboj – C. k. okrajna sodnija Ribnica, odd. I., dne 9./8. 1912...«

Poleg prvega ponedeljka po prazniku sv. Štefana papeža mučenca (2. avgust) so imeli v Ribnici sejme še na 2. januar, na ponedeljek po beli nedelji, na kresni dan, 24. junija, ter 21. septembra. Ob ponedeljkih so na Cenetovem dvorišču vse do druge svetovne vojne prodajali leskove palice. Uspešne kupčije in pogodbe je bilo nujno potrebno tudi primerno »zapečatiti«, kar se je po navadi zgodilo ob »firklu« vina v gostilnah, ki jih v Ribnici ni manjkalo.

(Se nadaljuje prihodnjič)

Tekst pripravila

MARINA GRADIŠNIK, kustosinja ribniškega muzeja

Za morebitne dodatne informacije ali popravke se vam že vnaprej zahvaljujem.

Muzej Miklova hiša

T: 01 835 0376

* Prejšnjič je pomotoma izpadel podnapis pod fotografijo, ki se je glasil: Pogled na ribniški trg. Nastala je v prvih letih 20. stoletja. Fotografija se hrani v zasebni lasti.